

شیوه نامه برگزاری مجمع سلامت استان

مقدمه ضرورت شکل گیری:

مطالعات متعدد در حوزه سلامت نشان می دهند نهاد ها و سازمان های دولتی و غیر دولتی ، اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی نقش اساسی در ارتقای سلامت جامعه و محیط زندگی به عنوان عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت دارند. به طوری که در برخی از اسناد بین المللی سهم آن ها برای تامین سلامت جوامع تا ۷۵ درصد برآورد می شود . بنابراین رسیدن به اهداف جامع و کامل سلامت مردم نیازمند مسئولیت پذیری و پاسخگویی اجتماعی همه بخش های توسعه برای سلامت است . با عنایت به اسناد بالادستی که ذیلاً به آن ها اشاره می شود و همچنین به استناد دستور رئیس محترم جمهور در اولین مجمع ملی سلامت مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۰۸ که طی نامه شماره ۱۶۴۵۸۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۴ ایلاغ و پیگیری گردیده است ، تشکیل و برگزاری مجمع سلامت استان و شهرستان برنامه ریزی می شود.

اسناد بالادستی :

۱. بند های (۱) و (۲) سیاست های کلی سلامت مبنی بر «تحقق رویکرد سلامت همه جانبه و انسان سالم در همه ی قوانین ، سیاست های اجرایی و مقررات» و «افزایش آگاهی ، مسئولیت پذیری ، توانمندی و مشارکت ساختارمند و فعالانه فرد ، خانواده و جامعه در تامین ، حفظ و ارتقاء سلامت با استفاده از ظرفیت نهاد ها و سازمان های فرهنگی ، آموزشی و رسانه ای کشور تحت نظارت وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی» ،
۲. چشم انداز نظام سلامت یعنی دست یابی به جایگاه اول شاخص های سلامت در منطقه آسیای جنوب غربی ،
۳. مواد مرتبط در صنعت حقوق شهروندی به ویژه بند (الف) (حق حیات ، سلامت و کیفیت زندگی) و بند (ع) (حق محیط زیست سالم و توسعه پایدار) ،
۴. ابلاغیه شماره ۱۰۰/۱۱۷۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۴ وزیر محترم بهداشت درمان و آموزش پزشکی و دبیر شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور مبنی بر مکلف بودن استانداران و فرمانداران سراسر کشور به برگزاری سالیانه مجامع سلامت در استان .
۵. این دستورالعمل به جهت تعیین اصول و شرایط برگزاری مجمع سلامت استان و شهرستان با حضور حداکثری ذیربطان و ذینفعان حوزه سلامت تدوین گردیده است .

ماده ۱- تعریف :

۱. مجمع سلامت استان : عبارت است از سازماندهی نبتنی بر فرایند های اجتماعی ، مشارکتی و نظام مند با حضور ذیربطان از بخش های دولتی و غیر دولتی در سطح استان و شهرستان که سالانه با حضور حداکثری

مسئولین استانی و ذیربطان سلامت برای تبادل دانش ، نظرات و تجربیات ، یادگیری جمعی و گفتمان سازی درباره رویکرد سلامت و همه جانبه و انسان سالم ، تبیین اولویت های سلامت و حمایت طلبی برای آن ها برگزار می شود و در نهایت منجر به توصیه های سیاستی عمومی سالم^۳ می گردد .

۲ این دستورالعمل در ۷ ماده و ۸ تبصره تهیه و در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱۷ به تایید مشترک دبیر شورای عالی سلامت و امنیت غذایی (وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی) و وزیر کشور رسیده است و برای اجرا ابلاغ شده است . اصلاح کنونی صرفاً در راستای تغییر جایگاه دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی می باشد.

۳ Healthy public Policies

۲. موضوع اصلی یا گفتمان غالب مجمع^۴ : موضوعی است که با توجه به اولویت های مجمع ملی سلامت و با استفاده از مطالعات و مستندات و همچنین نگرانی ها و نظر های کارشناسی و مستندات حوزه های مختلف سلامت و گزارش های مردمی از اهم مشکلات و چالش های سلامت استان شناسایی و پس از اولویت بندی توسط دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی اعلام می شود.
۳. جشنواره تعهد و مسئولیت اجتماعی سلامت در سطح استان : فرآیندی است که طی آن بر اساس «ابزار سنجش مسئولیت پذیری و پاسخگویی اجتماعی برای سلامت» و دستورالعمل اجرایی آن میزان تعهد و مسئولیت اجتماعی سلامت نهاد های مختلف صنعتی و خدماتی استان رتبه بندی می شود و در مجمع استانی از آن ها تقدیر به عمل می آید.
۴. مرکز تحقیقات مؤلفه های اجتماعی مؤثر بر سلامت : واحدی پژوهشی زیر مجموعه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان که با کمک سایر محققان و مراکز تحقیقاتی ملی و استانی درباره تعیین گره های اقتصادی و اجتماعی سلامت در سطح استان پژوهش و مطالعه کرده و دینفعان مرتبط را آموزش می دهد .
۵. کارگروه فرهنگی ، سلامت ، زنان و خانواده ، یکی از کارگروه های تخصصی – مشورتی ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان است که مسئولیت هماهنگی و مدیریت فرآیند برنامه ریزی و استقرار سیاست های ملی سلامت و امنیت غذایی را در سطح استان به عهده دارد.

ماده ۲- اهداف مجمع :

۱. تسهیل دستیابی کشور به جایگاه اول شاخص های سلامت و عدالت در سلامت
۲. افزایش آگاهی ، مسئولیت پذیری و پاسخگویی اجتماعی ، توانمندی و مشارکت ساختمانند و فعالانه فرد ، خانواده و جامعه در تأمین حفظ ارتقاء سلامت ،

۳. شناسایی و تقدیر از برترین های سلامت براساس سنجه های جشنواره تعهد و مسئولیت اجتماعی سلامت،

ماده ۳- وظایف

مجمع سلامت استان با هدایت و همکاری دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی به منظور کمک و جلب مشارکت حداکثری ذریبطان و ذینفعان حقوقی و حقیقی از بخش های دولتی و غیر دولتی (عمومی، خصوصی، تعاونی، مردم نهاد) برای توسعه سلامت همه جانبه وظایف زیر را به عهده دارد :

۱. تبیین محوریت سلامت در اهداف توسعه پایدار استان،
۲. نهادینه سازی رویکرد مولفه های اجتماعی مؤثر بر سلامت و اهمیت سلامت در همه سیاست های استان،
۳. تبیین و پیگیری اهداف ، سیاست ها و برنامه های ملی حوزه سلامت در استان ،
۴. تبیین اهداف در اولویت و سیاست های پیشنهادی سلامت استان و وظایف سازمان های مرتبط در این خصوص،
۵. هم راستاسازی اقدامات سلامت استان مبتنی بر شواهد،
۶. جلب مشارکت ، تسهیل ، نهادینه سازی و توسعه مشارکت مردم و همکاری های فرابخشی برای سلامت در استان ،
۷. ارایه بازخورد به اقدامات سلامت انجام شده در استان ،
۸. شناسایی ، رتبه بندی و تقدیر از سازمان ها ، صنایع و دستگاه های مسئولیت پذیر و پاسخگو در برابر سلامت استان.

ماده ۴- ارکان

به منظور دستیابی به اهداف مجمع سلامت استان ، وباتوجه به ظرفیت های ساختاری قانونی و مقررات موجود در استان ، ارکان برگزار کننده مجمع سلامت استان به شرح زیر است :

۱. کمیته برنامه ریزی
۲. کمیته اجرایی

این دو کمیته در ذیل دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی استان تشکیل می گردند.

کمیته برنامه ریزی

کمیته برنامه ریزی به منظور برنامه ریزی ، بررسی اولویت ها و تعیین گفتمان غالب مجمع استان و همچنین جشنواره تعهد و مسئولیت پذیری اقدام به برگزاری جلسات هم اندیشی بت اعضای منتخب و اعضای خانه مشارکت سلامت استان نموده و نتیجه را جهت تصویب به دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی ارائه می نماید.

وظایف کمیته برنامه ریزی:

۱. تلفیق نظرات /توصیه های سیاستی پیشنهاد شده از نشست های علمی و کارشناسی ،
۲. تهیه دستور کار اجرای مجمع استان جهت ارایه به دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی برای بررسی و ورود به مرحله سیاست _ گذاری در شورای برنامه ریزی و توسعه استان و ارایه گزارش عملکرد به مجمع سلامت استان در سال بعد.

تبصره: این کمیته موظف است موضوعاتی را که باید در مجمع سلامت مطرح شود از طرف ذیربطان فردی و سازمانی دریافت و ثبت کند و با معیارهایی همچون فوریت موضوع ، وسعت اثر بر سلامت شهروندان ، وجود راه حل و امکان پذیری اجرایی ، آن ها را غربالگری و به دبیرخانه پیشنهاد نماید.

کمیته اجرایی:

وظایف این کمیته مترتب بر وظایف دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی (ساغ) بوده و عبارت است از:

۱. انجام هماهنگی و اجرای مجمع سلامت استان ؛ و ارایه بازخورد به ذیربطان سلامت در استان و دبیرخانه مجمع ملی سلامت در کشور.

اعضای مجمع سلامت استان

با توجه به وظایف مجمع سلامت استان ، عضویت و حضور افراد حقیقی و حقوقی از گروه های زیر در مجمع الزامی است :

- اعضای شورای اداری استان همراه با معاونین و مدیران ارشد مربوطه،
- اعضای شورای برنامه ریزی و توسعه استان همراه با معاونین و مدیران ارشد مربوطه،
- اعضای کارگروه های تخصصی ذیل شورای برنامه ریزی و توسعه استان ،
- وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا نماینده (گان)وی (دانشگاه برگزار کننده مجمع از یک ماه قبل هماهنگی لازم جهت حضور وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا نماینده / گان وی را انجام می دهد)،
- اعضای کمیته پیوست سلامت ، اعضای شورای تحقیقات نظام سلامت و همچنین اعضای کمیته های فنی وابسته به کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان،
- روسای مراکز تحقیقاتی علوم پزشکی در استان،
- روسای انجمن های علمی علوم پزشکی در استان،

- روسای نظام پزشکی ، نظام پرستاری و نظام روانشناسی و مشاوره در استان،
- روسای اسبق دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان،
- روسای دانشگاه ها / دانشکده های غیر علوم پزشکی دولتی و غیر دولتی در مرکز استان،
- روسای مراکز تحقیقاتی غیر علوم پزشکی همکار مرکز تحقیقات مؤلفه های اجتماعی مؤثر بر سلامت استان،
- اعضای خانه مشارکت مردم در سلامت استان،
- روسای سازمان های مردم نهاد و خیریه های سلامت ثبت شده در مراکز استان،
- مجمع نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی،
- نماینده ولی فقیه و امام جمعه مرکز استان،
- مجمع ائمه جمعه و جماعت استان،
- رئیس حوزه علمیه استان،
- رئیس و اعضای شورای اسلامی استان،
- شهردار شهر مرکز استان و معاونین وی،
- چهره های ماندگار، فرهیختگان ، هنرمندان و معتمدین نام آور استان،
- رئیس اتاق اصناف ، بازرگانی ، کشاورزی و خدمات استان،
- رئیس اتاق تعاون استان،
- روسای صنایع ، کارخانجات و بنگاه های تولیدی و اقتصادی استان به انتخاب استانداری،
- سایر افراد به پیشنهاد دبیر مجمع و یا مواردی که مطابق دستورالعمل ملی در سامانه شرکت در مجمع یا جشنواره ثبت نام کرده اند.

ماده ۵ - مرحل و فرآیند برگزاری مجمع سلامت استان

- ۱- کمیته برنامه ریزی با حمایت دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی استان وبا کمک مرکز تحقیقات مؤلفه های اجتماعی مؤثر بر سلامت^۵ و با توجه به اولویت های مجمع ملی سلامت و با استفاده از مطالعات و مستندات و همچنین نگرانی ها و نظر های کارشناسی و مستندات حوزه های مختلف سلامت و گزارش های واصله از خانه مشارکت مردم در حوزه سلامت ، اهم مشکلات و چالش های سلامت استان را شناسایی و پس از برگزاری نشست های کارشناسی لازم اولویت بندی نموده و با تایید رئیس دانشگاه (دبیر مجمع) موضوع اصلی یا گفتمان غالب مجمع سلامت را برای تعیین شعر به دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی استان ارایه می نماید.
- ۲- موضوع اصلی یا گفتمان غالب مجمع سلامت استان به عنوان محور سخنرانی ها ، سیسات گذاری ها ، برنامه ها و اقدام های فرابخشی سلامت استان در طول یک سال قرار می گیرد.

تبصره ۳ - گفتمان غالب فعلا فقط در سطح استان تعیین می شود.

لازم به ذکر است که گفتمان غالب به عنوان یک گفتمان اجتماعی در سطح استان و در کلیه سطوح اعم از مدیران ارشد، تشکل های مردمی، گروه های اجتماعی و ... باید گسترش یابد. همچنین این گفتمان بایستی به عنوان یک مطالبه ی اجتماعی در نشست های عمومی از جمله در مراسم نماز جمعه به تناوب مطرح شود.

^۵Institute of Social determinants of health(SDH)

۳. برنامه پیشنهادی مجمع سلامت استان؛ شامل ((تعیین موضوع اصلی یا گفتمان غالب سلامت استان))، ((زمان برگزاری))، ((مدعوین و شرکت کننده گان))، ((سخنرانان))، ((محل تأمین اعتبار برگزاری مجمع))، ((نحوه تعیین و تقدیر از برگزیدگان جشنواره مؤلفه اجتماعی موثر بر سلامت))؛ بوده که توسط کمیته اجرایی/دبیر خانه سلامت امنیت غذایی تهیه شده می شود و پس از تأیید و تصویب در جلسه کار گروه فرهنگی، اجتماعی، سلامت، زنان و خانواده؛ توسط استاندار به رئیس دانشگاه علوم پزشکی استان به جهت اجرای ابلاغ می گردد.

۴. کمیته اجرایی مجمع، با همکاری سایر دستگاه ها و با استفاده از ظرفیت صدا و سیما مرکز استان و سایر رسانه های محلی بایستی ترتیبی اتخاذ نمایند تا به روش های مختلف نسبت به انعکاس اجتماعی این رویداد (برگزاری مجمع) اقدام شود.

۵. در صورت لازم کمیته برنامه نویسی /دبیرخانه سلامت و امنیت غذایی موظف است با هماهنگی استانداری و فرمانداران و خانه مشارکت مردم در حوزه سلامت شیوه نامه برگزاری مجمع سلامت شهرستان شامل زمان و شرکت کنندگان را تعیین و ابلاغ نماید.

تبصره ۴ - حضور استاندار و رئیس دانشگاه علوم پزشکی مرکز استان و یا نمایندگان آنها در مراسم مجمع شهرستان ضروری است.

۶. کمیته اجرایی/ دبیر خانه سلامت و امنیت غذایی استان موظف است بر اساس دستورالعمل ((جشنواره مؤلفه های اجتماعی موثر بر سلامت)) که توسط دبیر خانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی ابلاغ می شود، نسبت به ارزیابی و معرفی دستگاه ها و سازمان های مسؤلیت پذیر و پاسخگو برای سلامت در سطح استان اقدام نموده و در مراسم مجمع سلامت استان از عملکرد آنها تقدیر می شود.

۷. کمیته برنامه ریزی/ دبیر خانه سلامت و امنیت غذایی استان موظف است بر اساس گفتمان غالب تعیین شده؛ برنامه های عملیاتی مشارکتی فرا بخشی را با استفاده از تمام ظرفیت های خود مانند (خانه مشارکت مردم و شورای پیام گزاران سلامت) پیش نویس کرده و در نشست های جانبی مجمع سلامت استان نهایی و در بیانیه پایانی مجمع بیاورد.

۸. استانداری از طریق سازمان برنامه و بودجه استان حمایت مالی لازم را با استفاده از ردیف های بودجه دستگاه های مرتبط برای اجرای برنامه های عملیاتی مشارکتی فرا بخشی در طول سال به عمل می آید .

۹. دبیر خانه سلامت و امنیت غذایی استان موظف است گزارش برگزاری مجمع سلامت استان و مجامع سلامت شهرستان را حداکثر تا یک ماه پس از برگزاری به دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی ارسال نماید.

۱۰. دبیر خانه سلامت و امنیت غذایی استان موظف است گزارش پایش و ارزشیابی برنامه های مورد تایید مجمع سلامت استان و مجامع سلامت شهرستان ها را برای ارایه در مجامع سال بعد آماده نماید.

تبصره ۱: میزان پیشرفت در اجرای برنامه های عملیاتی فرا بخشی مرتبط با گفتمان غالب سال مجمع سلامت استان و شهرستان یکی از مبانی ارزیابی سالیانه سلامت محوری استانداران و فرمانداران توسط وزارت کشور خواهد بود.

تبصره ۲: برای کمک به اجرای شیوه نامه در برگزاری مجامع استانی سلامت نظام نامه استانی مدیریت سلامت همه جانبه و شیوه نامه های آن (موضوع ابلاغیه مشترک وزرای کشور و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی) و اصطلاحات بعدی آن قابل بهره برداری خواهد بود.

ماده ۶- زمان و مکان برگزاری مجمع سلامت استان و شهرستان :

۱. با توجه به اینکه مقرر است ((مجمع ملی سلامت)) طی هفته سلامت در اردیبهشت ماه هر سال برگزار شود لازم است مجمع سلامت استان و نشست های جانبی آن هر ساله یک بار و در فصل زمستان (اواخر بهمن و اوایل اسفند ماه) برگزار می شود.

۲. زمان برگزاری مجمع سلامت شهرستان ها در هر استان باید به نحوی تدوین گردد که امکان حضور استاندار، رئیس دانشگاه علوم پزشکی ، معاون و مدیران ارشد سایر بخش ها فراهم گردد.

۳. زمان مجمع سلامت استان همراه با برنامه زمان بندی مجمع سلامت شهرستان ها باید حداقل یک ماه قبل از برگزاری به اطلاع دبیرخانه شورای عالی سلامت و امنیت غذایی برسد.

۴. با توجه به امکانات موجود در هر استان و ضرورت هماهنگی میان دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان و استانداری؛ محل برگزاری مجمع یکی از سالن های همایش سطح استان خواهد بود که قابلیت لازم برای حضور کلیه ذیربطان و ذینفعان سلامت استان را داشته باشد.

ماده ۷ - خروجی های مورد انتظار از برگزاری مجمع سلامت استان

۱. بیانیه پایانی مجمع سلامت استان ، باید ضمن تبیین گفتمان غالب سالیانه سلامت استان ، با اشاره به نکات کلیدی و مداخله ای؛ بر نقش ذینفعان تأکید داشته و برای سطوح مختلف اجرایی و همچنین تشکل ها و گروه های اجتماعی تعهد ایجاد نماید.
۲. معرفی دستگاه ها و سازمان های برتر ستانی، و گزارش سالیانه آموزش و ترویج مسئولیت پذیری و پاسخگویی اجتماعی برای سلامت توسط سازمان ها و صنایع استان بایستی به عنوان مطالبه اجتماعی نظام سلامت و ادارات مربوطه در دانشگاه علوم پزشکی استان ، تهیه و به طور مستمر مورد پیگیری قرار گیرد .
۳. مستندات حاصل از فرآیند برگزاری مجمع سلامت استان (و شهرستان ها) باید به صورت مناسب باتوجه به ابتکارات محلی تهیه و ضمن مستند سازی به نحوه شایسته ای در اختیار عموم مردم قرار گیرد.